

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat İŞIKHAN tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Erzurum Milletvekili

Emekliler 2000'li yılların başından itibaren hak kayıpları yaşamış ve yaşamaya devam etmektedirler. Bu mağduriyetlerin temel kaynağı ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'dur. 2008 yılında yürürlüğe giren 5510 sayılı yasa ile emekliliğe erişim hakkı zorlaşmış, emeklilik yaşı yükselmiş, emekli aylığı elde etme koşulları değişmiş ve emekli aylıkları düşmeye başlamıştır. Bu konuda yapılan çalışmalara göre, ülkedeki emeklilerin %71'i 56 ve daha yukarı yaştadır. Emeklilik yaşının yükseltilmiş olmasıyla emeklilerin yaş ortalaması önümüzdeki yıllarda daha da yükselecektir.

2024 yılının Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından edilmiştir. Fakat, 2024 yılı emekliler için açlık, yoksulluk, sefalet yılı olarak geride kalmış emekliler 2025 yılını borç içinde karşılamıştır.

Emekli-Sen'in açıkladığı verilere göre 2000'li yılların başında en düşük emekli aylığı, asgari ücretin 1,3 katına yakinken, bu oran yıllar boyunca azaldıktan sonra 2016'da en düşük emekli aylığı asgari ücretin altında kaldı, bu yıl ise asgari ücretin yüzde 55'ine kadar inmiş durumdadır. Günümüzde Türkiye'de en düşük emekli maaşı Ocak 2025'te 14 bin 469 TL olarak belirlenmiştir. Belirlenen tutarın yoksulluk sınırının hatta açlık sınırının dahi altında kaldığı açıktır. Dünya'da emeklilik sistemlerini karşılaştıran çeşitli araştırmalar da Türkiye'de emeklilerin içinde bulunduğu vahim durumu gözler önüne sermektedir. Şöyle ki;

ABD merkezli danışmanlık şirketi Mercer ve finans eğitimi alanında çalışan CFA Institute tarafından ortaklaşa hazırlanan Küresel Emeklilik Endeksi'nin açıkladığı verilere göre 2024 yılında 48 ülke karşılaştırılmış, Türkiye sondan dördüncü olmuştur. Türkiye'nin gerisinde kalan üç ülke ise Filipinler, Arjantin ve Hindistan olarak raporlanmıştır.

Uluslararası karşılaştırma yapan bir diğer rapor ise Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından iki yılda bir yayımlanan Pensions at a Glance (Bir Bakışta Emeklilik) rapordur. Bu rapora göre; Türkiye'deki 65 yaş üzeri nüfusta harcanabilir gelir adaletsizliğinin "çok yüksek" olduğunu belirtilmektedir. En son 2023 yılında yayımlanan raporda incelenen 38 ülke içinde Türkiye en fazla eşitsizliğin olduğu beşinci ülke olarak kayıt altına alınmıştır.

Diğer bir husus da, bunca sorunun öznesi ve mağduru olan emeklilerin hak arama mücadelelerinin engellenerek seslerinin kısılmasına yönelik yaptırımlardır. Emeklilerin kurduğu sendikalara karşı valilikler tarafından açılan kapatma davaları, mevcut sorunların çözümüne değil, hasıraltı edilmesine dönük yaklaşımlardır.

Düşük ücretlerle geçinmeye çalışan emeklilerden ilaç ve muayene katkı payı adı altında yüklü maaş kesintileri de yapılmaktadır. Bu ise zorlu yaşam koşullarında bir de sağlıklı yaşam haklarından ödün vermeleri anlamına gelmektedir

Açıklanan tüm bu sorunların çözümü için muhakkak ki ilgili sendikaların taleplerinin dinlenmesi, bu talepler doğrultusunda adımlar atılması çok önemlidir. Birleşik Emekliler Sendikası taleplerini şu şekilde sıralamaktadır:

- *En düşük Emekli aylığının tıpkı 2002 yılında olduğu gibi asgari ücretin %40 fazlası olarak belirlenmesi.*
- *Ramazan ve Kurban Bayramlarında verilen yardımların en az asgari ücret kadar olması ve adının yardım değil ikramiye olarak değiştirilmesi.*
- *Emeklilere Muayene Katkı ve İlaç Katkı Paylarının kaldırılması.*
- *Emekli banka promosyonlarının Çalışma Bakanlığınca tüm bankalara çağrı yapılarak açık arttırma ihale usulü ile belirlenmesi ve böylelikle banka promosyon oranlarının arttırılması.*
- *Emeklilerin sosyal, kültürel ve ekonomil haklarının Emekli Sendikaları ile beraber toplu sözleşme ile belirlenmesi.*
- *Emekli sendikalarının kurulması önündeki keyfi engellemelerin kaldırılması.*

Bu bağlamda;

- 1- Ocak 2025'te en düşük emekli maaşının 14 bin 469 TL olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Ortalama bir evin kira bedelinin dahi altında olan bu tutarın emekli bir ailenin geçimi için yeterli olacağı kanaatinizin gerekçesi nedir?
- 2- İzah ettiğimiz üzere Türkiye'nin diğer ülkelere kıyasla Küresel Emeklilik Endeksi'nde sondan dördüncü olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 3- 2000'li yılların başında en düşük emekli aylığı, asgari ücretin 1,3 katına yakinken, bu oran yıllar boyunca azaldıktan sonra asgari ücretin yüzde 55'ine kadar inmiş olmasının sebebi nedir?
- 4- En düşük emekli aylığının 2002 yılında olduğu gibi asgari ücretin %40 fazlası olarak belirlenmesi adına bir çalışmanız var mıdır?
- 5- Emeklilerin hak arama mücadelelerinin engellenerek seslerinin kısılmasına yönelik yaptırımlar, emeklilerin kurduğu sendikalara karşı valilikler tarafından açılan kapatma davaları, sendikalaşmanın önündeki keyfi engellerin kaldırılması adına neler yapmaktasınız?
- 6- Bayramlarda emeklilere verilen ikramiyelerin arttırılması adına bir planınız var mıdır?
- 7- Emeklilerde muayene ve ilaç katkı paylarının kaldırılması planlanmakta mıdır?

- 8- Emeklilerimiz maaş zammında olduğu gibi ikramiye zammında da geçmiş yıllara oranla büyük maddi kayıplar yaşamıştır. Bu kayıpların telafi edilmesi ve emekli ikramiyelerinin düzenlenmesi adına bir çalışma yürütmekte misiniz?
- 9- 14 bin 469 liralık en düşük emekli maaşı henüz Mart ayının sonuna gelmeden enflasyon karşısında erimiştir. Enflasyon karşısında eriyen emekli maaşlarının ara dönemlerde zam uygulaması gibi yeniden düzenlenmesi adına bir çalışmanız var mıdır? Emekli maaşlarının enflasyon karşısında erimesini önlemek adına almış olduğunuz önlemler nelerdir?
- 10- En düşük emekli maaşının açlık sınırının üstünde olmasına yönelik bir çalışmanız var mıdır?
- 11- Aldığı maaşla geçinemediği için Bakanlığınıza, kamu kurum ve kuruluşlara, belediyelere sosyal destek yardımı için başvuran emekli sayısı kaçtır? Başvuran emeklilerimize yapılan yardımlar nelerdir?
- 12- 2024 ve 2025 yıllarında huzur evlerine başvuru yapan emekli sayısı nasıl gerçekleşmiştir? Bunların kaç huzur evlerine yerleştirilmiştir?
- 13- Emeklilere yönelik sosyal yardımlarının arttırılmasına ilişkin Bakanlığınızca bir girişimde bulunulmuş mudur? Bu konuda ilgili Bakanlıklarla yapılan bir çalışmanız var mıdır?
- 14- 2025 yılı içinde emekli maaşlarında enflasyon farkının dışında ek bir iyileştirme yapılacaktır mıdır?
- 15- Emekli Sendikalarının taleplerine vakıf mısınız? Sendikaların açıkladığı sorunların çözülmesi ve taleplerinin karşılanması adına sendikalar ile işbirliği içerisinde bir politika üretilmesi için bir planınız mevcut mudur?